

У віці п'ятьох років

(Your 5 Year Old)

Поради щодо вивчення мови й розвитку мовлення

(Speech and Language Tips)

У п'ять років дитина спілкується й розповідає історії.

(5 year olds have conversations and tell stories.)

У цьому віці вона вже знає базові речення й більшість звуків, хоча все ще буде припускатися деяких помилок у розмові. У цьому немає нічого страшного. Їй ще багато потрібно вчитися (наприклад, дізнатися більше звуків, нових слів і складніших речень).

Як діти вивчають мову?

(How children learn language)

Діти вивчають мову під час щоденного спілкування, а також майже завжди, коли щось роблять. Вони опановують нові слова й речення, а також учаться гратися з мовою. Розмовляйте, читайте й співайте з дитиною тими мовами, які ви використовуєте вдома.

Спробуйте адаптувати ці поради до мови, яку використовуєте.

(Try these tips in your language)

Поради щодо спілкування

- **Розмовляючи з дитиною, формулюйте повні речення.** Це заохотить дитину також їх використовувати.
- **Уживайте багато описових слів, коли розмовляєте з дитиною.** Обговорюйте розмір, форму, колір і призначення речей. Ви можете сказати так: "Ходімо купимо кілька довгих жовтих бананів. Люблю ласувати солодкими бананами. Що тобі подобається в бананах?"

Поради щодо слухання

- **Називайте ім'я дитини, щоб привернути її увагу.** Скажіть так: "Ганно, я хочу тобі щось сказати".
- **Використовуйте описові слова, коли даєте вказівки.** Укажіть на колір, кількість і місце розташування предметів (позаду, усередині, між). Ви можете сказати так: "Можеш покласти одне червоне яблуко в кошик?"
- **Коли даєте дитині вказівки, одночасно показуйте їй дії, які потрібно виконати.**
- **Заохочуйте дитину ставити запитання або просити повторити сказане, якщо вона щось не розуміє.** Це покаже, що вас слухають.

Щоб отримати додаткову інформацію, зіскануйте цей QR-код або перейдіть на сайт myhealth.alberta.ca/Topic/Pediatric-Rehabilitation/Pages/Talk-Box-Ukrainian.aspx

Корисні справи

(Activities to try)

Діти вчаться через дії

(Children learn by doing)

- **Відвідуйте різні місця.** Це допоможе дитині вивчати нові слова. Під час відвідування бібліотеки, громадського центру, продовольчого магазину чи дитячого майданчика можна в розмові з дитиною вживати різні слова.
- **Залучайте дитину до групової активності.** Ігри на дитячому майданчику або інша колективна діяльність допомагають дитині навчитися слухати інших у групі, заводити друзів і діяти по черзі. Крім того, групові ігри дають можливість попрактикуватися в умінні чекати.
- **Грайте в такі ігри, як "Я – шпигун" або "Саймон каже".** Ці ігри допомагають дитині навчитися слухати, використовувати описові слова, групувати речі й діяти по черзі.

Діти вчаться під час читання

(Children learn by reading)

Читання й опанування мови нерозривно пов'язані між собою. Завдяки читанню дитина вчиться розмовляти й слухати, що значно полегшує опанування навичок читання й письма. Усі ці вміння вкрай знадобляться в школі. Нижче наведено кілька порад, які допоможуть зробити процес читання цікавішим.

- **Щодня читайте книги з дитиною.** Якщо дитині подобається певна книга, можна протягом кількох тижнів читати її щовечора.
- **Вибирайте книги, у яких чимало ілюстрацій і не дуже багато тексту.** Щоб розважитися, обговорюйте ілюстрації.
- **Давайте дитині час, щоб вона закінчувала речення в знайомій історії.** Наприклад, якщо ви читаете казку "Троє поросят", можна прочитати першу частину речення: "Не страшний нам сірий вовк". Попросіть дитину закінчити його: "Сірий вовк, сірий вовк!"
- **Вибирайте книги, де багато слів римуються.** Звертайте увагу на слова, які римуються. Можна сказати так: "Буряк і моряк. Ці слова римуються. У них однакове закінчення".
- **Розповідайте про те, як довгі слова складаються з менших частин (складів).** Наприклад, слово "косовиця" складається з менших частин (ко-со-ви-ця). Плескайте в долоні, стукайте або тупайте разом із дитиною, щоб чітко розділити слово на склади під час вимови.

Екран і дитина

(Screens and your child)

Діти найкраще вчать мову, коли спілкуються з людьми по черзі. Час, який дитина проводить перед екраном, – це втрачений шанс поспілкуватися. Зведіть до мінімуму час, що ви проводите перед екраном (мається на увазі використання планшета, телефона, телевізора або іншого пристрою). Щоб дізнатися більше про проведення часу перед екраном, зверніться до медичного працівника або відвідайте сайт caringforkids.cps.ca.

Деякі діти використовують програми або пристрої для спілкування, що називається допоміжною і альтернативною комунікацією. Ці програми призначені для сприяння спілкуванню й не підпадають під час, проведений перед екраном.

Чого варто очікувати?

(What to expect)

Кожна мова має окремі етапи розвитку мовлення й опанування навичок комунікації. У Talk Box представлені лише етапи для англійської мови. Їх можна знайти в Talking and Listening Checklist (Контрольному списку для говоріння й слухання) на сторінці ahs.ca/talkbox.

Коли потрібно звертатися по допомогу?

(When to get help)

Зверніться по допомогу в наведених нижче випадках.

- Дитина формулює свої думки дуже короткими реченнями.
- Дитина часто припускається помилок, коли будує речення.
- Вам важко зрозуміти дитину.
- Дитині важко виконувати вказівки.
- Дитина не розуміє слів, що говорять інші люди.
- Дитина використовує незрозумілі слова, тобто не співвідносить назву предмета або явища, показує пальцем, а не називає потрібне слово.

Де можна отримати допомогу?

(Where to get help)

Ви стурбовані розвитком мовлення своєї дитини? Хвилюєтеся щодо опанування нею мови? Логопеди допоможуть вам. Щоб отримати додаткову інформацію, перейдіть на сторінку ahs.ca/pedrehab.

Щоб отримати цілодобову консультацію медсестри й загальну інформацію щодо здоров'я, зателефонуйте на лінію підтримки Health Link на номер 811.

Якщо ви потребуєте послуг усного перекладача, просто скажіть, якою мовою вам потрібен переклад.

Корисні ресурси

(For more ideas)

- hanen.org
- firstwords.ca

Ніколи не зарано почати допомагати дитині з розвитком мови й мовлення.

Цей матеріал не замінює консультацію кваліфікованого фахівця в галузі охорони здоров'я. Він призначений тільки для загальної інформації і надається за принципом "як є, де є". Попри те, що було докладено відповідних зусиль для підтвердження точності даних, співробітники Alberta Health Services не дають жодних запевнень або гарантій, явних, неявних або встановлених законом, щодо точності, надійності, повноти, застосовності чи придатності для певної мети такої інформації. Співробітники Alberta Health Services категорично відмовляються від будь-якої відповідальності за використання цих матеріалів, а також за всі претензії, дії, вимоги або позови, що виникають унаслідок такого використання.